

Unsie Bunun

布農語詞彙文學

ブヌン語の「文学」

“Literature” in the Bunun Language

文 | Tahai Isnangkuan Palavi 打亥·伊斯南冠·爻拉菲
(高雄縣那瑪夏鄉民族國小主任)

Mais miliskin mas itu Bunun tu 文學
hai, nitu mahtu paisisianun mas
itu Taulu tu hansiap miliskin, nii amin mahatu
ku-unian mas “patasan” tu taiklas manailang.
Aupa itu Bunun a unsie hai, ku-unian mas ngulus
sia tudip tu haling mapalinutu. Hasuhasu a
hansiap, tanamun ku isaincin sidailaz tahu.

Ku-unian mas isling pishai-ap

1. masumsum tu isling: Kaz maku (a, i, u)
pisusling ukan mas halinga, huzas hai paina-is-
aang kanlansan mas isling cia mudaan. Mani
mas Pasibutbut mas mis-av tu Hai-ahai-a.
2. lus-an tu isling: Tupaun amin tu huzaslus-an,
nii a huzasan mahtu katmangan kahna, haitu
cis-uni talbutuin mais nihai mapaldahdain at
aizin cinvaivi. Mani mas mapatvis. Aizang
pislai. Aizang tauhumis mas lapaspas.

思考 傳統的布農文學，不能用中國漢唐文
學的角度來面對，也不能用以「文」
為載體的認知來探討。因為布農族傳統的文學，
是以所謂的「口傳」及「當下互動」來表現。其
性質種類繁雜，我試著以如下的方式來說明其表
現。

以歌謠表現

1. 祈禱式歌謠：只有旋律及自然音（Y、一、
メ）而無歌詞，歌詞由個人心境附著在自然
音，隨固定旋律發出。如小米豐收祈禱歌
（把洗布的布的）、宴酒歌。
2. 祭祀歌謠：或稱祭詞，歌詞嚴謹不容更改，不
過隨著地域及時間的交互作用會有小異或大
異。祭典祭詞如慰靈祭，祭典歌謠如槍祭、

3. isinhumis tu huzas: Mahtu sana-ana-anak tu hansiap kahuzas. Mani malistapang, haitu maka-kibisi, aizang pisdaidaz, aizang pistatahu mas huzas-uvaaz.

Ku-unian mas palihabasan pistahu

1. pali-inpakalivaan: Mani manah vali mas laning-avan.
2. mamantuk tu palihabasan: Mastan amin mas anaksiduh mais nihai anak-asang tu inihumisan.

Isihumis tu taiklas tu sintunanulu

1. pakadahvi: Maszang a Bununan mas libus tu madungdung, min-uni mas malima miliskin manailang, pahasia nitu mazima tusansan at maduaz mapakadahvi, in-aizan mas pakadadahvi tu taiklas.
2. isihumis tu taiklas: Mais aiza a madaingaz hai aiza a palihabasan, mastan amin mas lainihaiban tu tailas a ispahusil.

Aipcinin aupa uha-iapanin mas patasan, matamasaz mapasnava mas patasanTaulu mas patasanLuma at namahtuin a ishabas a unsie ku-unian mas patasan mapantala, aip a Bunun hai maku-uni amin mas dusa tu ispapatas tan pinlaipang mas Bunun tu unsie.

耆老祈福、巫師驅邪治病。

3. 生活歌謠：可隨著個人的遭遇經驗來朗誦。如報戰功，但有其嚴謹的規範，又如安慰歌、勸世歌、童謠。

以故事傳述

1. 神話故事：如射日、洪水等。
2. 真實故事：大部分是有關自身及相關家族的生命故事以及部落的生命故事。

生活智慧的叮嚀

1. 比喻：布農是如深山般含蓄的民族，因此養成了布農內斂並善於思考的民族性，很多事情都是用「拐彎抹角」比喻的方式來傳達，衍生出隱喻文學。
2. 生活智慧：所謂「有耆老就有故事」，大多為其生活經驗的分享。

近代，因為文字的習得，漢語漢字與族語羅馬字的書寫大力推行，部分傳統文學都以文字化傳承，部分族人也以此兩大文字系統努力發展布農文學。◆

